

A Research on Opinions about Vandalism of University Students: The Case Study of Akdeniz University

Rifat OLGUN^{1*},

Tahsin YILMAZ²,

Esranur ADAN²

¹: Akdeniz University, Institute of Natural and Applied Sciences, Department of Landscape Architecture, Antalya

²: Akdeniz University, Faculty of Architecture, Department of Landscape Architecture, Antalya

*: Corresponding Author. rifatolgun@akdeniz.edu.tr

DOI: 10.16950/iujad.335774

Abstract

One of the problems that emerged as a serious problem in urban life with the emergence of urbanization in modern life is vandalism. Vandalism has been the subject of research in many disciplines from sociology to psychology, from urban design to architectural and industrial design. Vandalism, which is described by researchers as a type of aggression, occurs in different forms depending on many causes and effects, and can be seen in almost every area of our lives. In this context, the aim of the research is to determine the thoughts and attitudes of university students about vandalism actions. The sample size of the research consists of 133 students who continue their education in the main campus of Akdeniz University. The data obtained as a result of the questionnaire study based on volunteerism were analyzed in the SPSS program. The findings of the analysis were evaluated and interpreted. As a result, it is revealed that even some of the students (%50.4) complicit, they think vandalism is a type of malicious activity that causes adverse effects in all areas of life.

Keywords: Vandalism, Equipment, Urban, Akdeniz University, Antalya

Suggested Citation

Olgun, R., Yılmaz, T., & Adan, E. (2017). A Research on Opinions about Vandalism of University Students: The Case Study of Akdeniz University. *Inonu University Journal of Arts and Design*, 7(16). 36-48. DOI: 10.16950/iujad.335774.

Extended Abstract**Introduction**

One of the problems that emerged as a serious problem in urban life with the emergence of urbanization in modern life is vandalism. Historical annals provide evidence that vandalism, defined as willful damage to or destruction of property owned by others (Van Vliet, 1992). Vandalism is neither a recent phenomenon nor a passing, temporary fad. It has historical roots and is an ongoing problem (Bhati and Pearce, 2016). The Vandals were a Germanic people who invaded Gallia (the present France), Italy, Spain and North Africa between 400 and 500 AD. They wreaked havoc and destroyed valuable books and works of art. In 1774, because of the vandals' destruction and damage of objects of aesthetic value, Abbe Gregoire created in Paris, France, the term "vandalism" to describe behaviour aimed at causing damage or destruction without obtaining significant profit from the behaviour (Allen, 1984; Theron, 1991; De Wet, 2004).

Vandalism activities devastate the equipment elements in various types. This devastation is not only an economical issue, but also it includes social, psychological, and legal dimensions (Doğan, 2010; Yılmaz and Olgun, 2016).

As one can see from these definitions, vandalism can be found in every aspect of our lives, including: playgrounds, schools, public transport, student dormitories, libraries, places of worship, artwork, archaeological sites, residential areas, signboards, phone boxes (Van Vliet, 1992).

Vandalism emerges depending on a number of factors, and can become a research subject in diverse fields as sociology, psychology, urban design, architecture, and industrial design. Some scholars have explained the reasons for vandalism based on social and physical deprivation, while the others have related this phenomenon to the size, form,

and type of the environs and structures, as well as social control. Both environmental factors (school, work, recreation, friendship, family, and neighborhood) and emotional factors (stress, personal relations, dissatisfaction, feeling useless) play an important role in vandalism (Akyol, 2006; Yılmaz and Olgun, 2014).

In this context, the attitude of the individuals towards the effects of vandalism actions and the prevention of these actions is important. The aim of the research is to determine the thoughts and attitudes of university students about vandalism actions.

Material and Method

The research was carried out at the main campus of Akdeniz University. Akdeniz University is located in Antalya Province of Turkey and one of the important higher education centers in the West Mediterranean region of Turkey.

The sample size of the research consists of 133 students who continue their education in the main campus of Akdeniz University. The data obtained as a result of the questionnaire study based on volunteerism were analyzed in the SPSS program. The findings of the analysis were evaluated and interpreted.

Results and Discussion

One of the important elements of the actions of Vandalism is the sense of ownership. The fact that the sense of ownership is low or not at all increases the activities of vandalism. For this reason, the adoption of the sense of ownership towards the living environment is one of the necessary precautions to be taken in order to reduce the vandalism actions.

In previous investigations have been found that equipment that is exposed to vandalism acts triggers another vandalism acts. However, this study has been

**A Research on Opinions about Vandalism of University Students:
The Case Study of Akdeniz University**

reached the conclusion that the equipment previously is exposed to vandalism activities do not attract university students to take a new vandal action. Nevertheless, maintenance and repairs of the equipment should be carried out as soon as possible in order to prevent the equipment exposed to new vandalism actions and to remove the negativity which is both functional and aesthetic.

Scientific researches have shown that there is an inverse proportion between the level of vandalism and the level of education. In the researches conducted, it is seen that the activities of vandalism have become more popular in regions where the educational level is low. Similar results have been obtained in the study which conducted with university students and the students think that the vandalism actions are related to the education level and they think that the low educated people are more oriented towards the vandal actions. In this context, conferences and seminars can be organized in universities in order to draw attention to vandalism activities and to inform individuals, and cooperation can be realized with local governments on this subject.

University students expressed that the vandalism acts in the dark environment are more common and that the areas where the actions of vandalism take place are insecure. For this reason, the design of the created spaces has a significant influence on the vandalism actions. The misplacement or the failure to work of lighting elements, the lack of visual control of the areas are the triggering factors for vandalism.

As a result, whatever the reason, the vandalism acts cause great damage in terms of social, psychological and economical. To be able to avoid these damages, each person must have a sense of ownership towards the environment where they live in. Because, the living environments belongs to everyone and as Saint-Exupéry expresses, "to be a man is, precisely, to be responsible". In this context, individuals should be taught by parents and teachers about environmental awareness and responsibility towards environment and nature.

Üniversite Öğrencilerinin Vandalizm Hakkındaki Görüşleri Üzerine Bir Araştırma: Akdeniz Üniversitesi Örneği

Rıfat OLGUN^{1*},

Tahsin YILMAZ²,

Esranur ADAN²

¹: Akdeniz Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Antalya

²: Akdeniz Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Antalya.

** : Corresponding Author, rifatolgun@akdeniz.edu.tr

DOI: 10.16950/iujad.335774

Özet

Modern yaşamda ortaya çıkan kentleşme olgusuyla birlikte kentsel yaşamda ciddi bir sorun olarak karşımıza çıkan problemlerden bir tanesi vandalizmdir. Vandalizm, sosyolojiden psikolojiye, kentsel tasarımdan mimari ve endüstriyel tasarıma kadar birçok disiplinde araştırma konusu olmuştur. Araştırmacılar tarafından bir saldırganlık türü olarak nitelendirilen vandalizm, birçok neden ve etkene bağlı olarak farklı şekillerde ortaya çıkmakta ve yaşamımızın hemen hemen her alanında görülebilmektedir. Bu kapsamda araştırmanın amacı; vandalizm eylemlerine yönelik üniversite öğrencilerinin düşüncelerini ve tutumlarının tespit edilmesidir. Araştırmanın örneklemini Akdeniz Üniversitesi merkez yerleşkesinde eğitim-öğretimlerine devam eden 133 öğrenci oluşturmaktadır. Gönüllülük esasına dayalı olarak gerçekleştirilen anket çalışması sonucunda elde edilen verilerin SPSS ortamında analiziyle ortaya çıkan bulgular değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır. Çalışma sonucunda, üniversite öğrencilerinin bazı vandal eylemlere dahil olsalar da (%50.4) vandalizm eylemlerinin hayatın her alanında olumsuz etkilere neden olan zararlı bir eylem türü olduğunu düşündükleri ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Vandalizm, Donatı elemanı, Kent, Akdeniz Üniversitesi, Antalya

Önerilen Atıf

Olgun, R., Yılmaz, T., & Adan, E. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Vandalizm Hakkındaki Görüşleri Üzerine Bir Araştırma: Akdeniz Üniversitesi Örneği. *Inonu University Journal of Arts and Design*, 7(16). 36-38. DOI: 10.16950/iujad.335774.

**A Research on Opinions about Vandalism of University Students:
The Case Study of Akdeniz University**

1. GİRİŞ

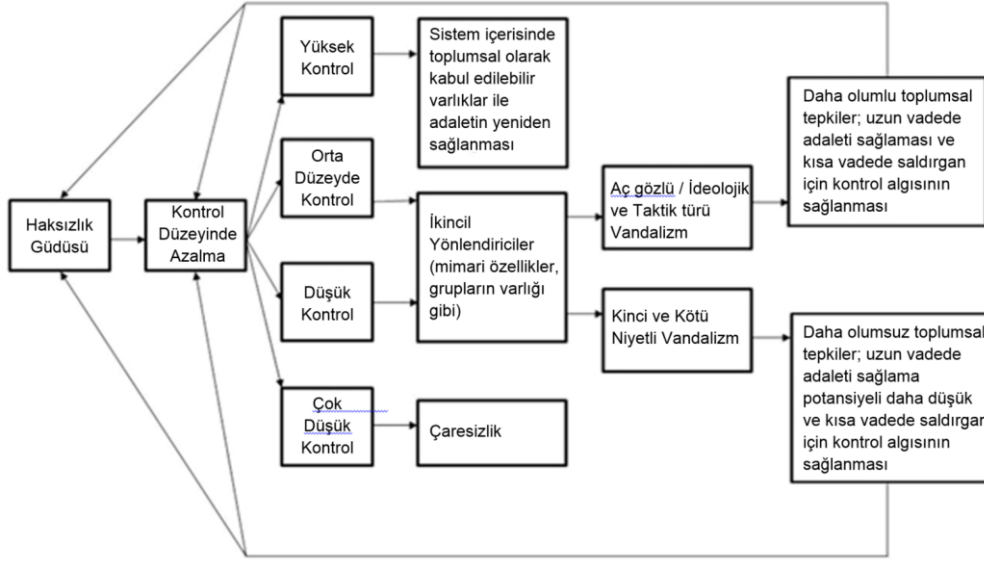
Vandalizmin başlangıcı ilk çağlara kadar uzanmasına rağmen günümüzde kentler ve bireyler için halen önemli sorunlardan bir tanesidir (Doğan ve Demir, 2012). Vandalizm eylemleri nedeniyle kamuya veya şahsa ait bir çok donatı elemanı, ekipman tahrip edilmekte ve kullanılamaz hale getirilmektedir. Bu tahribat sadece ekonomik bir mesele değil, sosyal, psikolojik ve yasal boyutları da olan çok boyutlu multidisipliner çalışmalar gerektiren bir problemdir (Doğan, 2011; Yılmaz and Olgun, 2016).

Vandalizm 1960'lı yıllardan günümüze kadar ABD, İngiltere, İsveç gibi gelişmiş ülkeler başta olmak üzere, araştırmacıların ilgisini çeken, oldukça önemli sosyal, psikolojik, ekonomik ve hukuki boyutları olan bir sorundur. Türkiye'de de kamu mallarına zarar verilmesi, park ve bahçelerin tahrip edilmesi, heykel ve sanat eserlerine zarar verilmesi, duvarlara yazılar yazılması gibi çeşitli biçimlerde ortaya çıkan vandalizm son dönemlerde araştırma konusu olmaya başlamıştır (Görkey Kesimli, 2013).

Fransızcadan dilimize geçmiş olan vandalizm, vandal yanlısı olma, vandalizm eylemlerini gerçekleştiren vandalların davranışsal ve zihinsel yapısına sahip olma anlamında kullanılmaktadır (Yavuzer, 1998; Boz ve Beyaztaş, 2001; Yıldız, 2004; De Wet, 2004; Burcu vd., 2007, Görkey Kesimli, 2013; Olgun ve Yılmaz, 2015). Vandalizmi farklı disiplinlerdeki araştırmacılar birbirinden farklı şekillerde tanımlamalarına rağmen, genellikle benzer düşünceleri ifade etmektedirler. Vandalizm, herhangi bir kamu veya özel mülke ait eşyaya kasıtlı ve kötü niyetli olarak verilen her türlü zarardır (Fisher and Baron, 1982; Moser, 1992; Bilchik, 1998; Erkan, 2005; Olgun, 2013; Yılmaz and Olgun, 2014). Harrison'a (1976) göre vandalizm, bir nesne veya herhangi bir alanın estetik ya da ekonomik değerini düşüren, kasıtlı olarak yapılan fiziksel hareketlerdir (Namba and Dustin, 1992). Türkiye'de ilk defa Öğülmüş (1993) tarafından kullanılan vandalizm kavramı şöyle tanımlanmıştır. Belediye otobüslerinin koltuklarını yırtmak, telefon kulübelerini

kullanılamaz hale getirmek, park, bahçe, dinlenme alanları, otobüs durakları gibi kamuya açık alanlardaki eşyaları ve sanat eserlerini kırmak, parçalamak, kesmek ya da oymak, okul binalarının camlarını ve ampullerini kırmak, sıraların üzerini kazımak gibi eylemleri yapan kişilere vandal (tahripçi); kamu mallarına zarar vermeye yönelik olan bu tür eylemlerde bulunma eğilimine de vandalizm (tahripçilik) adı verilmektedir (Kalgı ve Aliyev, 2015a).

Vandalizm eylemlerinin meydana gelmesinde birçok neden ve etken vardır. Bu kapsamda vandalizmin nedenlerini açıklayan en kapsamlı model "sosyal psikolojik modeldir" (DeMore et al., 1988). Bu modele göre vandalizmin nedenleri iki kavramla açıklanmaktadır. Bunlardan biri algılanan eşitsizlik düzeyi diğeri ise algılanan denetim düzeyidir. Algılanan eşitsizlik; bireyin kendisine eşit davranılmadığına, haksızlık yapıldığına ilişkin kişisel inancıdır. Vandalizmin altında yatan temel güdü algılanan eşitsizliktir. Bireyin algıladığı eşitsizlik düzeyi yüksek ise, yani ortada bir haksızlık olduğuna inanıyorsa, haksızlığın kaynağı olarak algıladığı sistemin sembolü olan nesnelere tahrip ederek tepki gösteriyor veya öç almaya çalışıyor olabilir. Ancak, eşitsizlik algısı sonucunda her birey vandalizme başvurmaz. Vandalizme neden olan en önemli etmen ise birey tarafından algılanan denetim düzeyidir. Bireyin ortada bir eşitsizlik, haksızlık olduğuna inancı yüksek bile olsa, bu eşitsizliğin yasal yollarla giderebileceğine inancı varsa vandalizme başvurmayabilir; fakat eşitsizliğin sistem içindeki yasal yollarla giderebileceğine olan inancı kaybolmuşsa, bu duruma bir tepki olarak ve psikolojik düzeyde eşitliği sağlamak düşüncesiyle vandalizme başvurabilir (Öğülmüş, 1993; Kalgı ve Aliyev, 2015b). Bu kapsamda adalet ve kontrol algısına göre vandalizmin ortaya çıkışını sınıflandıran Fisher and Baron'un (1982) modeli Şekil 1'de görülmektedir.

Şekil 1. Adalet - Kontrol Modeline göre vandalizmin ortaya çıkışı (Fisher & Baron, 1982)

DeMore vd. (1988)'e göre, bir saldırganlık türü olarak nitelendirilebilen vandalizm, farklı şekillerde ortaya çıkabilmektedir. Bu kapsamda Cohen (1973) vandalizm eylemlerini kendi içerisinde 5 farklı grupta sınıflandırmıştır. Bunlar;

- Açgözlü Vandalizm: Vandalizmin bu türü, koleksiyon yapmak amacıyla ya da para karşılığında eskicilere satmak amacıyla yapılan adi hırsızlık olaylarını ve yağmacılığı içermektedir.
- Taktik-İdeolojik Vandalizm: Bu tür vandalizmle amaçlanan şey, para ya da mal sahibi olmak değildir. Taktik-ideolojik vandalizm, bir soruna dikkat çekmek amacıyla başvurulan bilinçli bir davranıştır. Burada hedef nesne keyfi olarak seçilen herhangi bir nesne olabilir.
- Kinci Vandalizm: Kendine haksızlık edinildiğine inanan birey, toplumu ve

kurumlarını kızdırmak için bu tip eylemlere girişebilmektedir.

- Oyunsu Vandalizm: Bu tür davranışların çoğu, kişilere kuralların çiğnenmesi olarak görünmez. Bu tür tahripçiliğin ortaya çıkmasında kötü niyet ögesinin rolü oldukça önemsizdir. Bunlar daha çok çocuklar arasındaki yarışma duygusu, merak ve becerilerin sergilenmesi sonucunda ortaya çıkmaktadır.
- Kötü Niyetli Vandalizm: Belli bir amaç için veya sadece zevk için yapılan, hem yönlendirilen hem de cevap niteliği taşıyan davranış biçimidir. Aslında vandalizmin diğer çeşitlerinde olduğu gibi düşmanlık ve eğlence bir arada yaşanır (Bins vd., 1979; Yavuzer, 1998; Öğülmüş, 2000; Akyol, 2006; Olgun, 2013).

A Research on Opinions about Vandalism of University Students:
The Case Study of Akdeniz University

Şekil 2. Vandalizm eylemlerine maruz kalan donatı elemanları

Farklı şekillerde ortaya çıkan vandalizm eylemleri yaşamımızın hemen hemen her alanında görülebilmektedir (Şekil 2). Bu tür olayların sıklıkla meydana geldiği mekânların uzun bir liste oluşturacağını belirten Van Vliet (1984), bu mekânları beş grupta sınıflandırmaktadır. Bunlar:

1. Parklar ve oyun alanları,
2. Eğitim tesisleri,
3. Toplu taşıma araçları,

2. MATERYAL ve YÖNTEM

Türkiye'nin güneyinde Akdeniz bölgesi içerisinde yer alan Antalya kenti 640 km uzunluğundaki kıyı şeridiyle ülkenin önemli turizm merkezlerinden birisidir. Kentin kuzeyinde; Burdur, Isparta, Konya, doğusunda; Karaman, Mersin, batısında; Muğla illeri

4. Yurtlar ve kütüphaneler gibi kurumsal alanlar,

5. Resmi kurum ve kuruluşlardır (Öğülmüş, 2000).

Bu kapsamda çalışmanın amacı; vandalizm eylemlerine yönelik üniversite öğrencilerinin düşüncelerini ve tutumlarının tespit edilmesidir. Akdeniz Üniversitesi merkez yerleşkesinde gönüllülük esasına dayalı olarak 133 öğrenci ile gerçekleştirilen anket çalışması sonucunda elde edilen veriler SPSS ortamında değerlendirilmiş ve elde edilen sonuçlar yorumlanmıştır.

bulunmaktadır. 20.723 km²lik yüz ölçümüne sahip olan kentin 2016 yılı TÜİK verilerine göre nüfusu bir önceki yıla göre %1,75 artış ile 2.328.555 kişidir.

Kentin merkezinde bulunan ve çalışma alanı olarak belirlenen Akdeniz Üniversitesi

tesini, 1982 yılında Dumlupınar Bulvarı-Uncalı semti arasında yer alan bölgede kurulmuş olup ana yerleşkesi bu bölgededir (Şekil 3). Üniversitenin merkez yerleşkesi

3.483.589 m² arazi yüzölçümü ve 615.105 m²'lik yapı alanıyla geniş bir yerleşim alanına sahiptir (Akdeniz Üniversitesi, 2016).

Şekil 3. Akdeniz Üniversitesi'nin konumu (Google Earth, 2017)

Üniversite öğrencilerinin vandalizm hakkındaki görüşleri üzerine gerçekleştirilen bu çalışma toplam üç aşamadan oluşmaktadır.

Çalışmanın ilk aşamasında çalışma alanı ve çalışma konusuyla ilgili literatür (kitap, tez, makale, bildiri ve rapor) taranmış ve incelenmiştir. Ayrıca üniversitenin merkez yerleşke alanı içerisinde yer alan donatı elemanları gözlemlenmiş ve ne tür vandalizm eylemlerinin meydana geldiği tespit edilmiştir.

İkinci aşamada, gerek gözlemler gerekse de literatürün incelenmesi sonucunda elde edilen bilgiler doğrultusunda toplam 20 sorudan oluşan anket formu hazırlanmıştır. Hazırlanan anket formunun hem güvenilirliğini test etmek hem de anlaşılmayan ifadelerin önüne geçmek amacıyla, anket formu 18 kişiye uygulanmış ve elde edilen geri bildirimlere göre revize edilmiştir. Örneklem büyüklüğünün hesaplanmasında, Yazıcıoğlu ve Erdoğan (2014)'ün hazırlamış olduğu evren büyüklüğüne göre örneklem

büyükliğünün hesaplanmasına yönelik tablodan faydalanılmıştır. Nüfusu 50.000'in üzerinde olan araştırma alanı için $\alpha = 0.05$ anlamlılık düzeyinde $d = \pm 0.10$ örneklem hatası ile $p = 0.5$ ve $q = 0.5$ olasılığında 96 kullanıcı anketinin yeterli olacağı tespit edilmiştir. Bu kapsamda hatalı anketlerden kaynaklı veri kaybının önüne geçmek amacıyla 133 kişiyle gerçekleştirilen anket çalışması, gönüllülük esas alınarak, üniversite merkez yerleşkesinde tesadüfi olarak seçilen öğrencilere 3 aylık bir zaman içerisinde haftanın ve günün farklı zaman dilimlerinde uygulanmıştır.

Son aşamada ise, elde edilen anket verileri SPSS programında sayısallaştırılmış ve veriler frekans analizi ve khi-kare bağımsızlık testi analizleri ile değerlendirilmiştir. Ortaya çıkan analiz sonuçlarına ve çalışma alanında yapılan gözlemlere dayanılarak üniversite öğrencilerinin vandalizm eylemlerine karşı yaklaşımları tespit edilmeye çalışılmıştır.

3. TARTIŞMA ve SONUÇ

Akdeniz Üniversitesi merkez yerleşkesinde eğitimine devam eden 133 öğrenci ile öğrencilerin vandalizm eylemlerine yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen anket çalışmasına 47 erkek 86 kız öğ-

renci katılım göstermiştir. Yapılan anket çalışmasından elde edilen verilerin analizi sonucunda katılımcıların %50.4'ü daha önceden vandalizm eylemlerinde bulduklarını ifade ederken %49.6'sı herhangi bir vanda-

**A Research on Opinions about Vandalism of University Students:
The Case Study of Akdeniz University**

lizim eyleminde yer almadıklarını ifade etmiştir. Cinsiyet bağlamında önceki yıllarda vandalizm eylemi gerçekleştiren bireylerin dağılımı incelendiğinde, erkeklerin %66.0'sının, bayanların ise %41.9'unun vandalizm eylemlerinde bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Katılımcıların büyük çoğunluğu geçmişte gerçekleştirdikleri vandalizm eylemlerini şuanda tekrarlamadıklarını ifade etmişlerdir. Fakat katılımcıların %14.3'ü mevcutta

da halen vandal hareketler içerisinde yer aldığını ifade etmiş ve bu vandal davranışlar içerisinde yer alan bireylerin %13.5'ini daha önce vandalizm eylemlerinde bulunan bireylerin, geriye kalan %0.8'i ise daha önce vandalizm eylemlerinde bulunmayan bireylerin oluşturduğu tespit edilmiştir. Yine mevcut durumda erkek bireylerin daha fazla vandalizm eylemlerinde bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır (Tablo 1).

Tablo 1. Cinsiyete göre daha önce vandalizm eyleminde bulunma durumunun mevcuttaki durum ile olan ilişkisi

Cinsiyet		Mevcutta herhangi bir vandalizm eyleminde bulunuyor musunuz?			Toplam	
			Evet	Hayır		
Erkek	Daha önce herhangi bir vandalizm eyleminde bulunuzdunuz mu?	Evet	Sayı	10	21	31
			Yüzde	32,3%	67,7%	100,0%
			Toplam Yüzde	21,3%	44,7%	66,0%
		Hayır	Sayı	0	16	16
			Yüzde	0,0%	100,0%	100,0%
			Toplam Yüzde	0,0%	34,0%	34,0%
Toplam		Sayı	10	37	47	
		Yüzde	21,3%	78,7%	100,0%	
Kadın	Daha önce herhangi bir vandalizm eyleminde bulunuzdunuz mu?	Evet	Sayı	8	28	36
			Yüzde	22,2%	77,8%	100,0%
			Toplam Yüzde	9,3%	32,6%	41,9%
		Hayır	Sayı	1	49	50
			Yüzde	2,0%	98,0%	100,0%
			Toplam Yüzde	1,2%	57,0%	58,1%
Toplam		Sayı	9	77	86	
		Yüzde	10,5%	89,5%	100,0%	
Toplam	Daha önce herhangi bir vandalizm eyleminde bulunuzdunuz mu?	Evet	Sayı	18	49	67
			Yüzde	26,9%	73,1%	100,0%
			Toplam Yüzde	13,5%	36,8%	50,4%
		Hayır	Sayı	1	65	66
			Yüzde	1,5%	98,5%	100,0%
			Toplam Yüzde	0,8%	48,9%	49,6%
Toplam		Sayı	19	114	133	
		Yüzde	14,3%	85,7%	100,0%	

χ^2 : 17.450; sd: 1; p<0.005

Daha önceden vandalizm eylemlerinde bulunan katılımcılar, en fazla masalara zarar verdiklerini özellikle piknik masalarına ve dersliklerdeki sıralara zarar verdiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca, bitkilerin, duvarların ve oturma birimlerinin de diğer donatı elemanlarına oranla daha sık vandalizm eylemlerine maruz kaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Özellikle kazıma, çizme ve yazma

eylem türlerinin bu donatıların üzerinde daha fazla gerçekleştiği tespit edilmiştir. Mevcutta gerçekleştirilen vandalizm eylemlerinde ise, bitkiler, masalar (piknik masaları ve dersliklerdeki sıralar) ve oturma birimleri en fazla etkilenen nesnelere (Tablo 2).

Tablo 2. Üniversite öğrencilerinin daha önce ve mevcutta gerçekleştirdikleri vandalizm eylemlerine maruz kalan nesnelere

ÖNERMELER	Daha önce gerçekleştirilen vandalizm eylemi				Mevcutta gerçekleştirilen vandalizm eylemi			
	n	%	X	Ss	n	%	X	Ss
Bitkilere zarar vermek	27	20.3	0.20	0.404	11	8.3	0.08	0.276
Oturma birimlerine zarar vermek	20	15.0	0.15	0.359	5	3.8	0.04	0.191
Masalara zarar vermek	36	27.1	0.27	0.446	6	4.5	0.05	0.208
Aydınlatma elemanlarına zarar vermek	6	4.5	0.05	0.208	0	0	0.00	0.000
Çöp kutularına zarar vermek	17	12.8	0.13	0.335	3	2.3	0.02	0.149
Trafik işaret ve levhalarına zarar vermek	1	0.8	0.01	0.087	0	0	0.00	0.000
Toplu taşıma araçlarına veya duraklarına zarar vermek	2	1.5	0.02	0.122	2	1.5	0.02	0.122
Arabalara zarar vermek	4	3.0	0.03	0.171	1	0.8	0.01	0.087
Duvarlara yazı yazmak	25	18.8	0.19	0.392	2	1.5	0.02	0.122
Binalara zarar vermek	6	4.5	0.05	0.208	0	0	0.00	0.000

X: Ortalama, Ss: Standart Sapma, n: Tercih eden sayısı, %: Yüzde

Yapılan analizler sonucunda katılımcıların %53.4'ü vandalizmi çocuksu bir eylem olarak algıladığını ifade ederken, %50.3'ü vandalizm eylemlerinin gerçekleştirilmesinin yaşla ilgili olduğunu düşünmediğini ifade etmiştir. Herkesin hayatının bir döneminde vandal eylemlerde bulunduğunu ifade eden katılımcılar ayrıca erkek bireylerin vandalizm eylemlerini daha fazla gerçekleştirdiğini ifade etmişlerdir. Vandalizmin eğitim seviyesi ile alakalı olduğunu düşünen katılımcılar (%57.9), vandal hareketlerde bulunan bireyleri problemliler olarak gördüklerini belirtmişlerdir (%44.4). Bu kapsamda üniversite yerleşkesi içerisinde vandalizm eylemlerine maruz kalmış bölgelerin daha güvensiz olduğunu da ifade eden katılımcılar (%60.9), vandal hareketlerde bulunan bir kişi ile karşılaştıklarında uyarıda bulunabileceklerini ifade etmişlerdir (%49.6).

Ankete katılan bireyler; karanlık ortamlarda vandalizm eylemlerinin daha fazla gerçekleştiğini (%52.6) ve vandalizm eylemlerinin suç olarak kabul edilmesi gerektiğini düşünmektedir (%45.1). Katılımcıların %38.3'ü vandal hareketlerden sonra pişmanlık hissediyorum önermesi ile ilgili herhangi bir fikir sahibi olmadığını ifade etmesine rağmen, %38.3'lük bir kısım pişmanlık hissettiğini ifade etmiştir.

Katılımcıların %63.1'i vandalizm eylemlerini zararlı bir eylem olarak gördüğünü ve bu nedenle vandal hareketlerde bulunmanın kendilerini rahatlatmadığını (%63.2) ifade etmiştir. Yine katılımcıların %62.4'ü daha önceden vandalizme uğramış bir nesnenin vandalizm için kendilerini cezbetmediğini, ayrıca arkadaşlarının vandalizm eylemlerinde bulunması durumunda onlara eşlik etmeyeceğini (%73.7) ifade etmiştir (Tablo 3).

A Research on Opinions about Vandalism of University Students:
The Case Study of Akdeniz University

Tablo 3. Katılımcıların vandalizm ile ilgili önermelere yönelik fikirleri

ÖNERMELER	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Fikrim Yok		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum		X	Ss.
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
Vandal hareketlerde bulunmak beni rahatlattırıyor.	9	6.8	19	14.3	21	15.8	27	20.3	57	42.9	3.78	1.316
Vandalizmi çocuksu bir eylem olarak algılıyorum.	28	21.1	43	32.3	23	17.3	25	18.8	14	10.5	2.65	1.291
Daha önceden vandalizme uğramış bir nesne, vandalizm için beni cezbediyor.	7	5.3	27	20.3	16	12.0	32	24.1	51	38.3	3.70	1.308
Herkes hayatının bir döneminde vandal eylemlerde bulunmuştur.	42	31.6	43	32.3	26	19.5	15	11.3	7	5.3	2.26	1.174
Vandalizmi çok da zararlı bir eylem olarak görmüyorum.	4	3.0	22	16.5	23	17.3	49	36.8	35	26.3	3.67	1.126
Vandalizm suç olarak kabul edilmelidir.	24	18.0	36	27.1	38	28.6	26	19.5	9	6.8	2.70	1.174
Vandal hareketler yapan insanları problemlilik olarak görüyorum.	19	14.3	40	30.1	30	22.6	31	23.3	13	9.8	2.84	1.218
Vandal hareketlerden sonra pişmanlık hissediyorum.	18	13.5	33	24.8	51	38.3	26	19.5	5	3.8	2.75	1.040
Karanlık ortamlarda vandalizm eylemleri daha fazla gerçekleşiyor.	25	18.8	45	33.8	47	35.3	12	9.0	4	3.0	2.44	0.995
Üniversitede vandalizme uğramış bölgelerin daha güvensiz olduğunu düşünüyorum.	29	21.8	52	39.1	36	27.1	14	10.5	2	1.5	2.31	0.978
Vandal hareketler yapan birini görürsem uyarırım.	14	10.5	52	39.1	39	29.3	18	13.5	10	7.5	2.68	1.076
Vandalizmin yaşla alakalı olduğunu düşünüyorum	20	15.0	26	19.5	20	15.0	49	36.8	18	13.5	3.14	1.304
Vandalizmin eğitim seviyesi ile alakalı olduğunu düşünüyorum	37	27.8	40	30.1	19	14.3	26	19.5	11	8.3	2.50	1.306
Erkeklerin daha fazla vandal olduğuna inanıyorum.	25	18.8	43	32.3	28	21.1	28	21.1	9	6.8	2.65	4.02
Arkadaşım vandal bir hareket yaparsa ben de ona eşlik ederim.	6	4.5	11	8.3	18	13.5	37	27.8	61	45.9	1.201	1.158

X: Ortalama, Ss: Standart Sapma, n: Tercih eden sayısı, %: Yüzde

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Vandalizm eylemlerinin meydana gelmesindeki önemli unsurlardan bir tanesi sahiplenme duygusudur. Sahiplenme duygusunun az olması veya hiç olmaması vandalizm eylemlerinin ortaya çıkmasını arttırmaktadır. Bu nedenle, bireylere küçük yaşlardan itibaren yaşadığımız ortama ve çevreye karşı sahiplenme duygusunun benimsenmesi, vandalizm eylemlerinin azaltılmasına yönelik alınması gerekli tedbirlerden bir tanesidir.

Yapılan araştırmalarda, daha önceden vandalizm eylemlerine maruz kalan donatıların tekrardan vandalizm eylemlerinin meydana gelmesini tetiklediği sonuçlarına ulaşılmış olmasına rağmen, bu çalışmada daha önce vandalizm eylemlerine maruz kalan nesnelerin üniversite öğrencilerini yeni bir vandal eylemde bulunmaları için cezbetmediği sonucuna ulaşılmıştır. Yine

de vandalizm eylemlerine maruz kalan nesnelerin yeni bir vandal eylemlere neden olmaması ve hem işlevsel hem de estetik yönden meydana gelen olumsuzluğun ortadan kaldırılması amacıyla en kısa sürede bakım ve onarımları yapılmalıdır.

Araştırmalar göstermektedir ki vandalizm eylemlerinin meydana gelmesi ile eğitim seviyesi arasında ters bir orantı bulunmaktadır. Yapılan araştırmalarda eğitim seviyesi düşük olan bölgelerde vandalizm eylemlerinin daha fazla meydana geldiği görülmektedir. Üniversite öğrencileri ile gerçekleştirilen çalışmada da benzer sonuçlar elde edilmiş olup, öğrenciler vandalizm eylemlerinin eğitim seviyesi ile alakalı olduğunu düşünmekte ve eğitim seviyesi düşük olan bireylerin vandal eylemlere daha fazla yönlendiğini düşünmektedirler. Bu kapsamda

özellikle vandalizm eylemlerine dikkat çekmek ve bireyleri bilgilendirmek amacıyla üniversitelerde, kentte yaşayan bireylerin katılım sağlayabileceği konferanslar, seminerler düzenlenebilir ve bu konuyla ilgili yerel yönetimlerle işbirliği gerçekleştirilebilir.

Üniversite öğrencileri karanlık ortamlarda vandalizm eylemlerinin daha fazla gerçekleştiğini ve vandalizm eylemlerinin meydana geldiği bölgelerin güvensiz olduğunu ifade etmişlerdir. Bu nedenle oluşturulan mekânların tasarımı vandalizm eylemlerini önemli ölçüde etkilemektedir. Aydınlatma elemanlarının yanlış konumlandırılması, çalışmaması veya mekânın görsel kontrolünün sağlanamaması vandalizm eylemlerinin meydana gelmesi için tetikleyici unsurlardır. Yapılan çalışmalarda görülmektedir ki görsel kontrolü yüksek olan mekânlarda vandalizm eylemleri daha az meydana gelirken görsel kontrolün sağlanmadığı mekânlarda vandalizm eylemlerinin gerçekleşme oranı daha yüksektir. Bu

nedenle, yapılan tasarımlarda oluşturulan mekânların görsel kontrolünün sağlanmasına ve aydınlatma sistemlerinin uygun bir şekilde konumlandırılmasına dikkat edilmelidir.

Sonuç olarak, sebebi ne olursa olsun meydana gelen vandalizm eylemleri sosyal, psikolojik ve ekonomik açıdan büyük zararlara yol açmaktadır. Bu zararların önüne geçebilmek için her bireyin yaşadığı çevreyi sahiplenmesi ve yaşadığı çevreye dair sorumluluk duygusuna sahip olması gerekir. Çünkü yaşanılan çevre herkese aittir ve Saint-Exupéry'inde ifade ettiği gibi "insan olmak her şeyden önce sorumlu olmaktır". Bu kapsamda özellikle çocuklara gerek ebeveynleri gerekse de öğretmenleri tarafından küçük yaşlardan itibaren çevre bilinci ve çevreye, doğaya karşı sorumlulukları öğretilmeli ve yaşadıkları çevreyi sahiplenme duyguları geliştirilmelidir.

KAYNAKÇA

- Akdeniz Üniversitesi (2016). Akdeniz Üniversitesi Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı, 2015 Mali Yılı Birim Faaliyet Raporu, Antalya, 31 s.
- Akyol, E. (2006). *Kent Mobilyaları Tasarım ve Kullanım Süreci*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, İstanbul, 138 s.
- Allen, V.L. (1984). *Toward an understanding of the hedonic component of vandalism*. Elsevier Science Publishers, Claude Levé Leboyer (Ed.), *Vandalism: Behaviour and motivations*, pp. 77-89, New York.
- Bhati, A., & Pearce, P. (2016). Vandalism and tourism settings: An integrative review. *Tourism Management*, 57, 91-105.
- Bilchik, S. (1998). Wipe out vandalism and graffiti. *US Department of Justice, Office of Justice Programs, Office of Juvenile Justice and Delinquency Prevention, Youth in Action*, (2), 1-8.
- Bins, M., Bass, S.A., Garrett, J.R., & Casserly, M.D. (1979). *Program Model School Vandalism*. Aspen Systems Corporation, 232 p.
- Boz, B. & Beyaztaş, F.Y. (2001). Vandalizm. *Sürekli Tıp Eğitim Dergisi*. <http://www.ttb.org.tr/STED/sted0301/5.html> (Erişim Tarihi: 14.07.2017)
- Burcu, E., Danacıoğlu N. & Vazsony, A.T. (2007). Arkadaş grubuna sahip olmaya verilen önemin gençlerin vandalizmi üzerindeki etkisi. *Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 24(2): 23-44.
- DeMore, S.W., Fisher, J.D. & Baron, R.M. (1988). The equity-control model as a predictor of vandalism among college students. *Journal of Applied Social Psychology*, 18(1): 80-91.
- De Wet, C. (2004). The extend and causes of learner vandalism at school. *South African Journal of Education*, 24(3): 206-211.
- Doğan S. (2011). *Genel Lise Öğrencilerinin Algılarına Göre Okul Tahripçiliği ile Okul İklimi Arasındaki İlişki*. Yayımlanmamış

**A Research on Opinions about Vandalism of University Students:
The Case Study of Akdeniz University**

- Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 175 s.
- Doğan, S. & Demir, İ. (2012). Genel lise öğrencilerinin okul tahripçiliği algıları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi* (KEFAD), 13(1): 133-147.
- Erkan, N.Ç. (2005). Yaşam kalitesini etkileyen bir faktör: kentsel vandalizm. *TMMOB Şehir Plancıları Odası Yayını*, ss. 309-316, İstanbul.
- Fisher, J. & Baron, M.R. (1982). An equity-based model of vandalism. *Population and Environment*, 5(3): 182-199.
- Google Earth (2017). <https://www.google.com.tr/intl/tr/earth/> (Erişim Tarihi: 14.07.2017)
- Görkey Kesimli, İ. (2013). Saldırganlık ve vandalizm. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 3(1): 157-170.
- Kalgı, M.E. & Aliyev, R. (2015a). Lise öğrencilerinin özsaygı ve tahripçi davranışları arasındaki ilişki. *International Journal of Human Sciences*, 12(2): 1430-1445.
- Kalgı, M.E. & Aliyev, R. (2015b). Ergen tahripçilik örneği: geliştirmesi, geçerliliği, güvenilirliği. *Journal of Educational Sciences*, 3(4): 79-93.
- Moser, G. (1992). What Is Vandalism? Towards a Psycho-Social Definition and Its Implications, United States Department of Agriculture Forest Service, General Technical Report PNW-QTR-293 November, pp. 49-59.
- Namba, R., & Dustin, D. (1992). Towards New Definitions of Depreciative Behavior and Vandalism, United States Department of Agriculture Forest Service, General Technical Report PNW-QTR-293 November, pp. 61-69.
- Olgun, R. (2013). *Kentsel Yeşil Alanlarda Vandalizm ve Olası Tasarım Çözümlerinin Antalya Örneğinde İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Antalya, 114s.
- Olgun, R. & Yılmaz, T. (2015). Kentsel yeşil alanlarda vandalizm ve olası tasarım çözümleri: Antalya kenti örneği. *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 12(3): 27-39.
- Öğülmüş, S. (1993). Tahripçilik. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 26(2): 587-592.
- Öğülmüş, S. (2000). Tahripçilik (Vandalizm). Düşük yoğunluklu bir sapma. *Polis Bilimleri Dergisi*, 2(7-8): 73-86.
- Theron, A. (1991). Vandalisme in kriminologie perspektief . *Acta Criminologica*, 4(1): 47-54.
- TÜİK (2017). <http://www.tuik.gov.tr> (Erişim Tarihi: 14.07.2017)
- Van Vliet, W. (1992). The Cherry Question or the Role of Social Science Research in Designing Against Vandalism, United States Department of Agriculture Forest Service, General Technical Report PNW-QTR-293: 41-47.
- Yavuzer, Y. (1998). *Niğde İlindeki Öğretmenlerin Okul Tahripçiliğine Karşı İdeolojik Yönelimleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 85 s.
- Yazıcıoğlu, Y. & Erdoğan, S. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. ISBN 978-975-8326-98-3, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Yıldız, S.A. (2004). Ebeveyn tutumları ve saldırganlık. *Polis Bilimleri Dergisi*, 6(3-4):131-150.
- Yılmaz, T., & Olgun, R. (2014). Impact of vandalism on sustainability of equipment elements. International Congress on "Green Infrastructure and Sustainable Societies/Cities" GreInSus'14. İzmir, Türkiye, 8-10 Mayıs, ss.136-142.
- Yılmaz, T. & Olgun, R. (2016). Investigation of the differences between factors affecting vandalism in urban green areas. *Indoor and Built Environment*, 25(4): 618-625.